

Αλέξανδρος Νεχαμάς

Μόνο μια υπόσχεση ευτυχίας

Η θέση του Ωραίου στην τέχνη
και στη ζωή

Σειρά: Φιλοσοφία

ISBN: 978-960-211-970-9

Κυκλοφορία: 3 Δεκεμβρίου 2010

Διαστάσεις: 20,5x26εκ., 168 σελ. (8 έγχρ.)

Σκληρό εξώφυλλο με κουβερτούρα

Τιμή: € 31,50

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΝΕΧΑΜΑΣ

ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

η θέση του Ωραίου στην τέχνη και στη ζωή

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΕΛΕΝΗ ΦΙΛΙΠΠΑΚΗ

Νεφέλη
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

[...]

Το ερώτημα δεν είναι αν μπορώ να αγαπήσω κάποιον που είναι *πράγματι* άσχημος –καλώς ή κακώς, έτσι φαίνονται να κάνουν οι περισσότεροι άνθρωποι– αλλά κατά πόσον μπορώ να αγαπήσω κάποιον τον οποίο *θεωρώ* άσχημο· και προσωπικά πιστεύω ότι αυτό είναι αδύνατον. Όμως στο μέτρο που θεωρώ έναν άνθρωπο ωραίο –πράγμα το οποίο, στον έναν ή τον άλλο βαθμό, είναι ζήτημα έρωτα– η ζωή θα μου φαίνεται καλύτερη μαζί του παρά χωρίς αυτόν. Τούτο το στοιχείο της προσδοκίας και οι κίνδυνοι τους οποίους ενέχει είναι ουσιώδη για το ωραίο, το οποίο μαραίνεται όταν δεν υπόσχεται κάτι περισσότερο απ' ό,τι έχει ήδη δώσει, με αποτέλεσμα ο έρωτας να σβήσει· επειδή, ο έρωτας, όπως έγραφε ο Proust «δεν γεννιέται, δεν επιζεί, παρά μόνο όταν παραμένει ένα κομμάτι να κατακτηθεί. Αγαπάμε μόνο ό,τι δεν κατέχουμε ολόκληρο».¹

Το ωραίο δείχνει να στρέφεται προς το μέλλον, κι εμείς το ακολουθούμε χωρίς να γνωρίζουμε τι θα μας αποφέρει. Γι' αυτόν λοιπόν τον λόγο μας είναι δύσκολο να εξηγήσουμε τόσο γιατί αγαπάμε κάποιον όσο και γιατί κάποιος είναι φίλος μας. Στους λόγους για τους οποίους θεωρώ ότι κάποιος είναι ωραίος άνθρωπος περιλαμβάνονται γνωρίσματα τα οποία πιστεύω ότι δεν μου έχει φανερώσει ακόμα, γνωρίσματα που μπορεί να με οδηγήσουν προς κατευθύνσεις τις οποίες σήμερα μου είναι αδύνατον να προβλέψω. Το ωραίο μου εμπνέει επιθυμίες χωρίς να φανερώνει το αντικείμενό τους και με καθιστά πρόθυμο να επαναπροσδιορίσω αυτό που ήδη επιθυμώ χωρίς να μου λέει τι θα το αντικαταστήσει. Όταν λέω –όπως όλοι μας ενίοτε λέμε– ότι θέλω *εσάς* και όχι κάτι *από* εσάς, στην πραγματικότητα εναποθέτω τον εαυτό μου στα χέρια σας, διαβεβαιώνοντας και τους δυο μας ότι θα είμαι ευτυχισμένος ό,τι κι αν μου συμβεί, αρκεί αυτό να οφείλεται σε εσάς. Πρόκειται για ένα καταϊγιστικό συναίσθημα, μια συναρπαστική αίσθηση ότι όλα θα πάνε καλά – και πολύ συχνά βέβαια η αίσθηση αυτή αποδεικνύεται λανθασμένη. Ο Stendhal είχε δίκιο: Το ωραίο δεν είναι παρά μια υπόσχεση ευτυχίας.²

1.

Αυτή βέβαια είναι και η αφετηρία της ομιλίας του Σωκράτη για τον έρωτα στο *Συμπόσιο*. Ο Proust πάντως έβρισκε βασανιστική τη συνθήκη του έρωτα, ενώ προσωπικά την θεωρώ μάλλον αναζωογονητική. Βλ. Proust, *ό.π.*, τ. V, *The Prisoner*, αγγλική μετάφραση Carol Clark, Penguin Books, Λονδίνο, 2002, σελ. 94 [Proust, *ό.π.*, τ. V: *Η φυλακισμένη*, μετάφραση Παύλος Α. Ζάννας, Βιβλιοπωλείον της Εστίας, Αθήνα, 2000, σελ. 87].

2.

«La beauté n'est jamais, ce me semble, qu'une promesse de bonheur», στο *Rome, Naples et Florence*, Champion, Παρίσι, 1919, σελ. 45–46. «La beauté n'est jamais que la promesse du bonheur», στο *De l'amour*, κεφ. 17, σελ. 74, υποσημ. 1 (*Love*, σελ. 66, υποσημ. 1).